

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. március 24

Csütörtök.

XXIII. évfolyam. 24. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasab s pettisorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hírdeemények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Idegen cukor és magyar fogyasztó.

(M—d.) Megjárt a lapokat ez a hír: Elárasztották osztrák cukorral az erdélyi városokat. Gazdasszonyok vigyázzatok! Ne vegyétek meg a gyűlölt osztrák cukrát; keserűbb az az epénél; véretek szívják ki mégis érte; ellenségeket hizlaltok verejtéken szerzett filléreinkkel.

A kereskedők hazafiságára is apelláltak a hír terjesztői.

Ne vegyen magyar kereskedő osztrák cukrot, mert elfordul a fogyasztó közönség tőle.

És ezzel szemben a dolog úgy áll, hogy piacunk legtekintélyesebb kereskedői mégis osztrák cukrot árulnak, a fogyasztó közönség hazafiságra fitymáló — fájdalom, vagyonosabb része — mégis osztrák cukrot fogyaszt.

A kereskedő mondja: Olyan cukrot kell tartanom, aminőt követelnek fogyasztóim. És azok lundenburgi cukrot kérnek „az szebb, százaléokban érdekesebb, tisztább” stb. stb.

A fogyasztók tekintélyes része állítja: Nem vehetek mást, mert a kereskedő osztrák cukrot árul.

Le az álarccal! Ne alakoskodjék se kereskedő, se fogyasztó. Ez a hazafiatlanság árt nekünk!

Hogy mennyit? Nehány példával beigazoljuk:

Összes cukorfogyasztásunk 900.000 q. évenként. Ennek 50%-a osztrák cukor.

Az osztrák cukorgyárak célja az osztrák cukornak magyar piacra dobása. Azért a brüsszeli egyezményben biztosított 6, maximum 7. korona vámszedési jogunk ellen tüzzel-vassal dolgoznak.

A magyar cukorgyárak célja ezzel szemben az, hogy a magyar fogyasztás kizárólag a magyar termelésnek biztosítsák, hogy fogyasztásunk ellátását függetlensük az ausztriai törvényhozástól és termeléstől.

Mégis belemennek a kartellbe s megengedik, hogy pl. a botfalusi cukrot Budapesten jegyzett árakkal, kereskedőink állítása szerint az osztrák cukornál drágábban kelljen árulniok, hogy termelésük nagy kvantumával messze fölértszek szükségletének ellátására utaltassanak. A mi cukorgyárunk pl. Chinába és Japánba is szállít.

Órült közgazdasági politika ez! És mi tápot adunk hozzá! Lelkiismereti furdalás nélkül vesszük, amit könnyelműen gondolkodó, egy pár fillérrel többrenéző kereskedőink ránk tukmálnak — az osztrák cukrot.

Bizony, megérdemeljük érte a legkeményebb szidalmakat.

Az ügynek különben törvényhozási ellátására meg van az alkalom, mihelyt az obstrukció tért enged a törvényhozás munkájának. Az ország tekintélyes testületei, köztük a marosvásárhelyi keresk. és iparkamara is, vedelmébe vette az O. M. G. E.-nek Magyarország és Ausztria közt forgalomba jövő cukor elvámolása ügyében indított mozgalmát, mely szerint a brüsszeli egyezményben biztosított vámszedési jogunknak Ausztriával szemben is teljes érvény szereztessek, a cukorvám kifelé emeltessek, a fogyasztási adó befelé leszállítsassék.

Ugy, de addig, míg ez az ügy törvényhozási megoldást nyerhet, nekük, a magyar fogyasztó közönségnek és főképp a magyar kereskedelemnek elsőrendű feladata az osztrák cukor bojkottálása.

Szólunk főképp azokhoz a kereskedőkhöz, köztük a magyarságukat mellverve hirdető ellenzéki vezérek is vannak, akik magyarázni próbálják, hogy ők ebben a dologban nem hibások, mivelhogy ilyen, meg olyan haszonra kell törekedniök:

Elégedjetelek meg kevesebb haszonnal! Ahogy most letudták nyomni a cukor árát kerek 20 fillérrel, hozzanak áldozatot továbbra is.

De szólunk a magyar háziasszonyokhoz is:

Csak magyar cukrot fogyasszanak, akik juszt tartanak a magyar névre!

Ez a mi érdekünk!

Az 1904 iki sorozás. Nyíri Sándor honvédelmi miniszter körrendeletet bocsátott ki, a melylyel az 1904. évi ujencozás előmunkálatainak megkezdését rendeli el, hogy a fősorozás május 24-én akadálytalanul megkezdhető legyen.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház márc. 19-iki ülésén harmadszori olvasásban is elfogadták az indemnity javaslatot.

Ezután az 1904. évi ujencjavaslatokat kezdték tárgyalni, amelyeket

Münnich Aurel előadó ajánlott elfogadásra.

Bakonyi Samu Kossuthpárti képviselő a javaslatok eilen beszélt és végül határozati javaslatot nyújtott be az önálló magyar hadsereg szervezése tárgyában.

Szedrőky Nándor szólalt fel ezután, aki elfogadta a Bakonyi Samu határozati javaslatát és ő maga is benyújtott egyet a magyar szolgálati és vezényleti nyelvre vonatkozólag.

Molnár Jenő a javaslatok ellen beszélt és erősen támadta Berzeviczy Albert közoktatásügyi mi-

niszt, hogy a Kossuth-ünnep védnökségéről lemondott.

Rónay Ernő benyújtotta a dunai halászat védelme és kihasználása tárgyában Romániával 1903. január 31-én kötött egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot.

Végül Horváth Gyula interpellált s ezzel az ülés végét ért.

A képviselőház hátfői ülésében tárgyalta és elfogadta részleteiben is az 1904-ik évi ujencjutalékról s annak megajánlásáról szóló két törvényjavaslatot.

Kedden az 1903-ik évi költségvetési törvényt tárgyalták.

Székely ügyek.

A székely ügyek fölött gyakran gondolkozva sokszor merül föl az a kérdés, hogy lett-e valami haszna a tusnádi székely kongresszusnak? Azt hiszem, hogy senki sincs, a ki azt merné mondani, hogy nem lett. Én meg határozottan merem állítani, hogy nagyon sok irányban lett ugyszólva kiszámíthatatlan haszna — ha észrevétlenül is.

A kongresszus összefoglalta és felsorolta a székelység bajait, a figyelmet feléje fordította, foglalkozni kezdtek vele itthon és mindenütt a társadalom részéről. Székely társaságok alakultak mindenfelé, a melyek valóban szeretettel sorolják fel a székely ügyet és fáradhatatlanul dolgoznak érdekében; ödvös munkát végeznek mindenhol, de különösen nemes feladatuk van a székelyföldön kívül a nagyobb városokban a eselődéséget illetőleg, a melyet törekeshnek az elzúllástól megmenteni, hogy az lehetőleg épen kerüljön ősi fészékéhez vissza.

Azonban a kongresszus a székelymenést idehaza a székelyföldön vallotta feladatának és a programot is erre vonatkozólag dolgozta ki — állapította meg. Ez tekintetett állami érdeknek. És hálásan kell elismerni mindazt, a mit az állam a székelység érdekében itthon tett és tesz. A székelység kormánybiztosságnak és a miniszteri kirendeltségnek hasznos munkája kétségbevonhatatlan elismerésre méltó. Várjuk, mohón várjuk buzgó munkásságuknak az eredményét, illetve a látatját. Látatját, mert — ismételve mondom, hogy eredménytelenségről beszélni nem szabad, de azért a nagy munkásságnak látatja még nem igen van. A türelmetlenkedőknek ugyan oda lehet mondani, hogy régi bajokról és nagy munkáról levén szó, idő kell a míg azokon láthatólag segítve lesz; de mégis érthető, ha itt az erős szorongás — nagy nyomorúság, amott meg a fajszeretet az eredményből már valamit látni is szeretne.

Szégyennel és sajnálkozással kell bevallani, hogy annyira hátra voltunk maradva, hogy egész tanulmányt kellett és kell kifejteni, hogy itt-ott a vidék szerint mi módon lehet és kell a székelységen segíteni. Nyilatkozni kellett a fölött, hogy iparosnak-e? gazdának való-e a székelység? melyik téren adta inkább hajlamának jelét? és mit kell már most érdekében tenni? Valóban nemcsak sajnálatos, de még szégyen is fajunknak az a nagy hátramaradása. Hiába! árva voltunk, nem volt népünknek jóakarója, utbiagazítója, támogatója. No, de most már elég jóakaró támogatásban részesülünk és igyekezzünk annak hasznát venni, a mielőtt magunkra hagyatnánk. Már is lehet hangokat hallani, hogy a vármegyei magyarság még elhagyatottabb állapot-

ban van, mint a székelység és avval senki sem törődik. Megtörténhetik, hogy a figyelem tőlünk elfordul, vagy legalább is megoszlik a székelység és a vármegyei magyarság között és akkor mindjárt kevesebb jut a segélyből egy helyre.

En az ügynek erkölcsi, egyházi és iskolai oldalával foglalkozván, oly téren mozogok, hogy itt valóban nehéz az eredményt látni.

Nem tudom, hogy az erkölcsi állapotok javultak-e? Mert valóban faj még ki is mondani, hogy ebben a tekintetben minő rossz hire volt a székelységnek. Ide vonatkozólag elmondom a következőket:

A székelység kongresszusáról nagy társasággal utaztam el, férfiakból és nőkkel álló előkelő társaság volt vegyesen erdélyiek és erdélyen kívüliek, köztünk a kongresszus legátavolabból jött tagja Molecz Dani országgyűlési képviselő Pozsonyból (Szilágyi Dezső utódja); ott volt Balogh Vilmos miniszteri tanácsos is, akit a földművelésügyi miniszter éppen tanulmányi szempontból küldött a kongresszusra. Érthető, hogy a társalgás utközben leginkább a székelységről folyt. Szó volt azoknak fény és árpádokról. Tudakozódtam — beszélt az egyik — tudakozódtam a székelységről minden irányban és olyan nyilatkozatot is hallottam, hogy a székelység úgy meg van romolva erkölcsileg testben és lélekben, hogy ezzel a generációval foglalkozni kárba vesztett munka; meg kell várni amíg ez kipusztulás oda kell hatni, hogy helyébe ép nemzedék következze. Tartok tőle — szól a társaság egyik budapesti tagja, — hogy úgy járunk mi is a székelységgel, mint József főherceg az ő cigányával.

Képzeltetni, hogy minő hatással volt reám ezeket hallani. Mondhatom, hogy annyira bevésődtek a lelkembe, hogy nincs nap, hogy eszembe ne jutnának. Ime! ilyen hire volt akkor a székelységnek, így vélekedtek róla a székelység kongresszus alkalmával. Mindenképpen szomorú, de mégis legszomorubb volna a dologban az, ha az igaz is volna.

Mi, a kik a székelységtől kívül élünk, tudjuk, hogy minket ugyan erős érzésű magyar — és itt-ott elég munkabíró — fájnak tartanak és azért munkát igénylő állásra alkalmazzanak is; de minket bizony valami nagyon erősen, nem igen szeretnek, sőt irántunk általában ellenszenves érzések vannak. Nincsenek modorunkkal — erkölcsi értékünkkel megelégedve. Hogy van-e ok erre? Nincs mit felelni rá. Az tagadhatatlan, hogy sok kiváló jó tulajdonságunk mellett is egy kissé szűkebb — darabosak vagyunk, nem eléggé nyitlak — egyenesek, tökéletlenek; a székelység csafarossága — furfang közmondásos, irigyek vagyunk és veszekedők; kedvünk van alattomban másokat kijátszani, kifigurázni, megszurni, megdöfni valamiféleképpen ártani. Ezek bizony nem valami szeretetre méltó tulajdonságok; ezek bizony bennünk valami rokonszenvessé nem tesznek. Erkölcsünket tehát meg kell javítanunk, érdes voltunkat egy kissé lecsiszolnunk. Mindezekben legtöbbet segíthet a templom és az iskola.

Ez rávezet arra, hogy szóljak valamit az egyházról és iskoláról is.

* *

Sokszor fejeztem ki abbéli nézetemet, hogy a székelységmentési akciókban a legfontosabb feladata az egyháznak és iskolának van. Ha ez a két intézmény az ő jótekonny befolyását nem érezteti a néppel, a közgazdasági szempontból hozott áldozatok eredménytelenek maradnak.

Nem akarom itt ismételné azt, a mit abban a tekintetben már több helyen, különösen pedig a székelység kongresszuson elmondottam, hanem csak kérdezem, hogy ezen a téren van-e látható eredmény? Nagyon örövendének, ha a felelet rá kedvező lenne. De úgy látszik, hogy az egyházi ügyek nem részeseülnek méltó felkarolásban. Hogy állunk például a képével?

A kongresszuson előadásom általános és lelkes helyesléssel találkozott. Egészen olyan irányban tettem meg javaslatomat a kath. státusnál; innen az illetékes miniszterekhez fölterjesztés ment; megkerestették az ev. ref. és unitárius státus is, hogy ők is az egyforma természetű ügyben szükséges egyöntetűség szempontjából így járjanak el. És tovább? Tovább mi történt? Semmi. Az eddigi eljárás bejelentetett az 1903. évi státusgyűlésen és senki még hozzá sem szólt a dologhoz, mintha a státusgyűlésen székelység ember sem lett volna s mintha a kepegy egyáltalán senkit sem érdekelt volna!

Vagy pedig lehet, hogy a viszonyok megváltoztak, a hívek bírják és könnyen fizetik a képét, a papság pedig meg van vele elégedve!

En az ügy érdekében levelezésben állottam Bedő Albert kongresszusi elnökkel, Sándor János államtitkárral, Balogh Vilmos székelység kormánybiztossal, Váradi Árpád miniszter. osztálytanácsossal, egyszóval mindenki, a kivel ebben az ügyben valamit várhatam; nógattam mindenütt a hova eljuthatam, informáltam, magamat szolgálatra kinnáltam, csak hogy valami eredményt lássak; de ilyen munkára egy ember nem elég.

Az egyházi szolgáltatások között kétségkívül legfőbb a kepe ügy, hogy a többi arányban sem áll evvel; de azért a stóla is nagy teher. Tessék csak arra gondolni, a mikor a szegény családapa meghal és el kell temetni! hogy mit teszen stólat venni és fizetni! Idevonatkozólag is volt javaslatom a kongresszuson; nem tudom, hogy ez irányban történt-e valami? De mivel ez nem különösen székelység, a fölött itt én is napi rendre térek. Pedig hogy kíváncsi volna ettől is szabadulni, mutatja az az alapítvány, a melyről a Székelység f. é. 16. számából olvastam, a mely szerint Balog György és neje Kovács Julianna kovászmai lakosok az ottani ev. ref. egyházközségben stóla megváltási alapul 18000 koronát tettek. Valóban tiszteletreméltó gondolkodás.

Még csupán csak az iskola-ügyről szölok röviden és ebben is csak a gimnáziumról.

Nem tudom, hogy az elemi iskolákat illetőleg tettek-e illetékes helyről lépések ezek szükségleteinek könnyebb elviselhetése? Azt azonban mondhatom, hogy a gimnáziumok érdekében írtam annyi fölterjesztést, hogy egy jókora levéltár kitelnék belőle. De hogy minő eredménnyel? ha nem mondom, úgy is tudhatja mindenki, mert az eredményt láthatja.

Az elemi oktatás is fontos, mert a nép műveltségére hat; de a középiskolai azért fontosabb, mert a nagyobb műveltség mellett kegyeret ad az ember kezébe; ez pedig székelység szempontból — és magyar állami szempontból is nagyon fontos. Azt hiszem, hogy senki sem kívánja, hogy ezt az állítást részletesen értelmezzem.

Három gimnáziumról kellene tulajdonképpen szöloanom: a marosvásárhelyi, csiksomlyói és a kézdívásárhelyi-kantári (az udvarhelyi készen van), de helyi érdekeltségű fogva itt csak az utóbbról — a kézdívásárhelyi-kantáriól szölok.*) Nagy szükséglet kívánta ennek a csonka intézetnek teljes főgimnáziumra való kiegészítését és az meg is történt.

A székelység általában szereti gyermekét iskolába adni, de annyi tanuló egyik megyéből sem kerül ki, mint Háromszékről. A figyelemmel kísérjük a statisztikai adatokat, látjuk és illetve láthatuk, hogy a különböző gimnáziumokban mennyi háromszéki tanuló van beírva. Pedig az iskoláztatás mennél messzebb történik, annál költségesebb. Nagy jótekmény volt tehát a gimnáziumot itthon kifejlesztetni. Lelkesen is buzdukt neki az érdekeltek közönség és erejéhez képest igyekezett ajánlatát megtenni. Nem is találjuk ennek pártját az erdélyi részekben sehol. Csak hogy egy teljes főgimnázium ma oly sokba kerül, hogy arra eleget adni szegény közönségtől nem telik. Az államhoz fordultunk tehát segítségért, mert hiszen intézetünk az államnak is szolgál; az ő és a közönség áldozataira való hivatkozással az intézetet szünetnélküli gyors egymásutánban kifejlesztettük.

Azonban a közönség adománya (kétségkívül szegénysége miatt) nagyon kis mérvben foly be, az állam pedig a fentartási segélyt évenként csak 2000 koronával emeli, úgy, hogy még ma is az államsegély csak 8000 korona, míg máshelyt 30000 kor. is van. Ez azonban csak a tanárok fizetését érinti, a mi ugyan szintén fontos, de ennél mégis fontosabb az elhelyezkedés kérdése.

Könnnyű megérteni, hogy egy négy osztály számára össze toldozott-foltozott épületbe nem lehet egy teljes főgimnáziumot elhelyezni. És csakugyan ma négy helyiségbe is jár iskolába az ifjuság. Ez pedig tarthatatlan. Ide tehát szükségesebb új gimnáziumot építtetni, mint bárhová más helyre. Az előkészületek meg is tettek, a dolog vigan

*) A marosvásárhelyi szölo volt a Székelység 21. számában; a csiksomlyói állandóan a vajdaság stádiumában van.

ment, a miniszterium maga sürgetett, mi a telket kiszemeltük, a tervet elkészítettük, a miniszter mindakétfőt helyesléssel fogadta, de mikor a költségekre tőle pénz kértünk, azt válaszolta, hogy ad ugyan, de hogy mikor? és mennyit? azt most nem mondhatja meg. Így állunk ma és így fogunk állani, hogy meddig? azt ki tudná megmondani?

Az iránt kétség nem lehet, hogy az új gimnáziumot csak államsegélyből lehet fölépíteni, mert nincs más, a ki adja az építési költségeket, sem az érdekeltek közönség, sem a kath. státus, most egyiknek sincs. Az államsegélyt pedig kérni kell. De kértet-e? Mondám, hogy igen. De elegendő módon kértet-e? Mondhatom, hogy írásban többet tenni nem lehet, mint a mennyi tételt. Minden kigondolható érv felhozott indító okul; még az is kértet, hogy ezen építéssel vegyen részt a kultuszminiszterium a székelységmentési akcióban az ország legkeletibb határszélén. Semmi kívánni való a fölterjesztésekkel szemben nem maradt; és rendben is van minden, csak pénz hiány. Lehet, hogy a jelenlegi politikai zavarok is okolhatók a stagnálásért, hogy azok is befolyással vannak a mai helyzetre; és ez némileg még megnyugtathatna annyiban, hogy a politikai viszonyok javulása esetére mi is reménykedhessünk. De hogy mikor javulnak a politikai viszonyok annyira, hogy az alkotmányos kormányzás akadálytalanul folyhasson? azt most igazán nem lehet előrelátni, nekünk ozt valóban hosszadalmas várni. Talán celszerű lenne a sok írásos fölterjesztés mellett valami módon előszóval is közvetlenül zakatolni a magas miniszteriumban. De hogy ki?

Ugy látszik, mintha nem volna emberünk, a ki a mi ügyeinkben eljárjon! mert eddig a mostanál többre mehetünk vol a; valamivel többre kellett volna menni. Ilyen embert akárhonnan is, de okvetlenül keríteni kell. Érdekelünk kívánja.

Pál István.

EGYESÜLETI ÉLET.

— A kézdívásárhelyi tűzoltó-egyesület közgyűlése —

Nagy érdeklődés között tartotta meg március 20-án délután 2 órakor közgyűlését a kézdívásárhelyi önkéntes tűzoltó-egyesület. Nem kevesebb, mint 104 egyesületi tag és ezenkívül számos érdeklődő jelent meg a közgyűlésen, melyet Nagy Károly árvaházi igazgató, az egyesület érdemében gazdag főparancsnoka vezetett nagy lelkesedéssel és kiváló tapintattal.

A közgyűlés első pontját az a tartalmas, szép elnöki beszéd képezte, melylyel Nagy Károly főparancsnok a közgyűlést megnyitotta s melyet a hallgatóság lelkes éljenzéssel honorált. (Legközelebb közölni fogjuk. Szerk.) Egyben a főparancsnoknak az egyesület tapintatos vezetéséért hála köszönetet mondott a közgyűlés.

Az elnöki megnyitó beszéd után Vajna Károly egyesületi titkár számolt be a legutóbbi közgyűlés óta történt eseményekről, változásokról, egy terjedelmes titkári jelentéssel, mely Dr. Balogh Vendel indítványára szölo szölo jegyzőkönyvbe íratni s hirdlapokban közölni határozottat. A titkár is lelkesen megéljenzték s munkásságáért köszönetet szavaztak.

Titkári jelentés után Hamar Zoltán az egyesület lelkiismeretes buzgalma pénztárosa terjesztette elő az 1902. és 1903. ik évi számadásokat, mely utóbbiból kiemeljük, hogy az egyesületnek 1903. december 31-én készpénz vagyona 875 korona volt, mely takarékbán van elhelyezve. Majd az 1904. ik évi költségvetést terjesztette elő a pénztáros, mely szerint az egyesület bevétele 948 koronában, kiadása is ugyanannyiban állapított meg. A közgyűlés a a költségvetést megerősítette.

A számvizsgáló-bizottság jelentése következett ezután, melyet Dr. Balogh Vendel biz. elnök terjesztett elő s a melynek alapján Hamar Zoltán pénztárosnak az 1902. és 1903. ik évek a szokásos felmentvényt a közgyűlés teljes elismerése mellett adta meg.

Györbörő Gábor szertárosi jelentése következett ezután, melyet a közgyűlés szintén a buzgósággal kifejezett köszönettel vett tudomásul.

Tisztújítás következett ezután. Korelnökké M. Székelység János áll. isk. igazgató, ez egyesületnek is

tiszteletbeli titkára választatott meg. A kandidáló-bizottság, melynek M. Székely János mint elnök, Kiss Károly tisz. ellenőr és Turóczi Dénes műasztalos voltak a tagjai, elkészülve jelentésével, annak alapján a közgyűlés a tüztöltő-egyesület tiszti karát a következőleg alakította újra az 1904—6 ik évekre.

Főparancsnok: Nagy Károly árvah. igazgató.
Alparancsnokok: Dr. Balogh Vendel és Ifj. Kupán József. Titkár: Vajna Károly szerkesztő. Pénztáros: Hamar Zoltán. Ellenőr: Benkő Gyula. Orvosok: Dr. Szini Gyula, Dr. Szentpétery Bálint és Dr. Dávid János. Szolgálatvezető: Turóczi László. Főszertáros: Csizsár Dénes szeszgyáros, segédserfáros: Győrbíró Gábor. Osztályparancsnokok: mászó osztálynál: Fejér Károly okl. tisz. szivattyús osztálynál: Nagy Gerő okl. tisz. zeneszak osztálynál: Csizsár Pál; rendfentartó osztálynál: Ifj. Nagy Ferenc műmalomtulajdonos; fejszés: Jánovits Sándor. Szakasparancsnokok: mászó osztálynál: Nagy József; szivattyús osztálynál: Turóczi A. Béla; rendfentartó osztálynál: Benkő Pál; fejszés osztálynál: Nagy Lázár; zeneosztálynál: Nagy István. Szivattyús mester: Szűcs Ferenc. Zászlótartó: Szabó János. Mérnök: Ince István. Karnagy: Kövesdy Lőrinc.

A parancsnokság indítványa elfogadásával a közgyűlés Fejér Károly kir. járásbíró az egyesület partfogóját tiszteletbeli főparancsnokká választotta meg általános közakarattal.

Az új tisztikar nevében Nagy Károly főparancsnok mondott köszönetet a bizalomért.

A közgyűlés utolsó, de lélekemelő pontja volt 29 új tag ünnepélyes fogadalmátétel a lobogó alatt, mely után Nagy Károly főparancsnok üdvözölte az új tagokat, lelkes beszéddel kötvén szívökre az egyesület érdekeinek buzgó szolgálatát.

C S A R N O K.

Repülnék . . .

Repülnék, hej, de nem tudok,
A szárnyam eltörtött,
Sehzett madárként csak futok,
Tövis, bogánes között.

Ki olvasod majd ezt a dalt,
Ki szintén álmodál,
Ki jártál égi tájakat,
És szenvedtél korán;

Te néked sirom el dalom,
Te véled könnyezek,
Mit tudják, mi van bus azon —
A többi emberek . . .

Haan Béla.

NAPI HIREK.

— **Áthelyezés.** A király Dr. Haan Béla, kézdivásárhelyi kir. törvényszéki bírót, lapunk kitűnő szépirodalmi munkatársát, akinek hangulatát, bájos költeményeiben nem egyszer gyönyörködtek olvasóink, saját kérésére áthelyezte a kir. törvényszékhez Brassóba. Távozása a kir. törvényszékre, melynek példányzerű pontossága, kiváló képzettségű bírója volt a dr. ur, érzékeny veszteség, s a veszteségből lapunknak is kijut, mert egyik legbuzgóbb munkatársunk távozik el körünkől. Új állomás helyére kisérje szerencse és megelégedés!

— **Kossuth-ünnepély.** Kossuth Lajos hazánk nagy fia halálának 10-ik évfordulóján március 20-án gyászfia ünnepelt az egész országot, az egész magyar nemzet, melynek szívét, lelkét kitűnő kitalálhatatlansággal van bevésve a nagy szellem örök emléke. Kézdivásárhelyen is emlékünnepély volt a ref. templomban, hol Szabó Jenő költőpap mondott megható szép, lendületes és hazafias emlékbeszédet. A 48-as kör pedig díszgyűlésben áldozott a nagy hazafi szent emlékének.

— **Igazgató helyettesítés.** Hassák Vidor, a kézdivásárhelyi főgimnázium igazgatója egészsége helyreállítása céljából szabadságra menvén, egyelőre Székely Kocsárdra, szabadságolása idejére a főgimnázium és finevelő intézet igazgatásával Koch Sándor rendes tanárt, a finevelő-intézet al-

igazgatóját, lapunk érdemes munkatársát bízta meg az igazgató-tanács. Ösztönözni óhajtjuk, hogy Hassák igazgatónak, ki intézetünk fejlesztése körül maradandó érdemeket szerzett, megromgált egészsége mielőbb álljon helyre; egyben a helyettes igazgatónak kitartást és jó egészséget kívánunk sokoldalu teendői végzéséhez.

— **Új ügyvéd.** Dr. Bajkó Zsigmond ifjú ügyvéd kitűnő sikerrel letévén az ügyvédi vizsgát, iró-dáját Kovácsnán megnyitotta. Melegan ajánljuk a jogkeresők közönség szíves figyelmébe.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Szini Gyula esztelneki segédjegyzőt az esztelneki anyakönyvi kerületbe kinevezte anyakönyvvezető helyettesé.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter kézdivásárhelyi Szűcs János szolnoki állami isk. tanítót hasonló minőségben áthelyezte Vajdahunyadra.

— **Egyháztanácsi ülés.** A kézdivásárhely-kantató r. k. egyházközség tanácsa Stadler Albin plebános vezetése alatt f. hó 20-án d. u. tartotta az évb. első ülését. Elnök szívesen üdvözölte az egyháztanácsot s bizalommal kérte az egyháztanács tagjainak támogatását. Az egyháztanács részéről Dr. Bánffy Zs. főgondnok üdvözölte az új lelkeszt s biztosította az egyház tagjainak lelkes támogatását. Elnöki előterjesztések következtek ezután. Pál István apátkanonok előadói levélben mondott kedves köszönetet a 25 éves áldozásága alkalmából kifejezett üdvözléért. Takács Vida volt plebános, löseai házfőnök levélben vett búcsút az egyháztanácsotól és a hűközségtől. Mindkét levélben kifejezték kellemesen érintették az egyháztanácsot, mely Takács Vida volt plebánosnak itt kifejezett lelkes buzgalmaért jegyzőkönyvileg és íratilag fejezte ki meleg elismerését. Püspöki leiratokat terjesztett elő ezután az elnöklő plebános, melyek szerint az 1901. és 1902. évi számadások helyesnek találván, a felmentvény Dr. Vargha Béla gondnoknak az elismerés teljes kifejezésével adta meg Gróf Majláth G. Ká. oly püspök. A kepekirovás ellen beadott 22 felebbezés javaslat tételre kiadott a kepekirovó- és bírói bizottságnak. Az egyháztanács megbízatása lejárván, az új választás eszközölésére husvét harmadnapján (április 5-én) d. e. 10 órára egyházi közgyűlés hivatik össze, mely a kántori lak eladására vonatkozó egyháztanácsi javaslat fölött is határozni fog. Az egyháztanács ülésén résztvettek Stadler plebánoson kívül Dr. Bánffy Zs. főgondnok, Dr. Balogh Vendel egyh. ügyész, Vajna Károly egyh. tanácsos és jegyző Asbóth Viktor házfőnök, Fejér Károly kir. járásbíró, Fejér Antal, Hamar Zoltán, Rada Elek s. lelkész, Nagy József, Tuzson Pál és Bertalan András egyházi tanácsosok.

— **Gazdák gyűlése.** A Kézdivásárhely és Vidékének Gazdasági-Egyesülete 1904. márc. hó 24-én Kézdivásárhelyen d. u. 2 órakor, az árvaháznál választmányi gyűlést tart, a következő tárgysorozattal: 1. Jegyzőkönyv olvasás. 2. Előterjesztések. 3. A földmívelési miniszter adományozta 3200 drb esemete kiosztásáról intézkedés. 4. Javaslat az engedélyezett vetőmag kiosztásáról. 5. Ludítványok. Kézdivásárhely, 1904. márc. hó 20. Dr. Sinkovits Ottó, elnök. Zajzon Sándor titkár.

— **Művész hangverseny.** Wilikoff Keresztély orosz fuvolaművész, a szentpétervári és a budapesti m. kir. opera volt első szólistája, az országjárta elismert fuvolaművész, ma, esztörtökön este 8 órakor vonó négyes kísérettel hangversenyt tart a következő műsorral: 1. Rákóczy-egyveleg. 2. Keleti-egyveleg. 3. Magyar népdalok. 4. Velencei karnéval. 5. Parasztbeszéd. 6. Bocaccio. 7. Bánk-bán. 8. Kuruzsnóták. Belépti díj 1 korona. Jegyek előre válthatók a „Vigadó” éttermében, mely a legjobb helyek az asztaloknál foglalhatók le. Ez élvezetesnek ígérkező művészhangversenyt ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe.

— **Virághullás.** Butyka Vilmos nagyborosnyói áll. isk. igazgatótanítót és feleségét Pál Róza tanítónőt súlyos esapís érte: kedves kis leányuk, az angyallelkű Milike, f. hó 18-án 5. éves korában, hosszú, súlyos szenvedés után az angyalok honába költözött. Vasárnap d. u. temették el nagy részvéttel. Legyen álma édes.

— **A polgári leányiskola estélye.** A kézdivásárhelyi polgári leányiskola növendékei jövő hó 9-én Solim Miklós kir. törvényszéki elnök és Stocker Antal kir. ügyész védnöksége alatt érdekes műsorral estélyt fognak rendezni az iskola járára.

Főhívjuk rá előre is az iskola iránt eddig is kiváló jóindulattal viseltetett közönségünk figyelmét.

— **Tavaszhelyett tél.** Az időjárás szeszélye kiszámíthatatlanok. Mult számunk zártakor enyhe tavaszi időnk volt. De már estére sűrű havazás állott be, mely vasárnap egész nap tartott. Hétfőn szünetelt a havazás. De kedden hajnalban újra el kezdett a hó hullani s egész nap és éjjel, sőt szerdán is egész napon át hullott, úgy, hogy 35—40 centiméternyi vestag hó borítja a földet s kedden már kezdetét vette a szánkázás, akárcsak tél elején.

— **Fölmentve és elítelve.** Két ügyben alkotott ítéletet ujabban a kir. törvényszék. Mindkettőben K. Boez József felfüggesztett rendőrkapitány volt a vádlott. Az egyik a helybeli kir. törvényszéknél folyt le holmi lefogalt hamis borok tárgyában; ebben az ügyben a bíróság fölmentő ítéletet hozott. A másik ügyet a budapesti kir. törvényszék tárgyalta folyó hó 19-én s Boez Józsefet a Dobay János főjegyző felesége Ilyés Zsuzsa sérelmére elkövetett becsületsértésért egy havi fogházra és 100 K. pénzbírságra ítélte.

— **Képviselőválasztás Brassóban.** Copony Traugott papirgyárost f. hó 22-én egyhangulag megválasztották Brassó város I. kerületének országgyűlési képviselőjévé a Korodi Lutz Lajos helyébe kormányparti programmal.

— **Halálozás.** Horváth György m. kir. honvéd százados ifjú felesége sz. Nagy Erzsike, néhai Nagy Sándor esikszerecai ügyvéd leánya, 26. éves korában, 8 évi boldog házasság után f. hó 19-én meghalt s febr. 22-én temették el nagyrészvétellel Esikszerecán.

— **Nyugdíjkerdes.** Nagy baj egy város belső életében az a körülmény, hogy az egész polgárságot érdeklő dolgok is vajmi ritkán jutnak napvilágra s így a hozzászólás, a megvitatás, a bírálat ki van zárva. Egyáltalában nem értjük azt a zártkozottságot, a melylyel a nemes tanács a nagy nyilvánosság iránt viseltetik. Míg más városokban a szakosztályi, választmányi gyűlések meghívója is beküldetik az egyes lapokhoz, addig nálunk még a közgyűlések tárgysorozatait is csak az utolsó percben kapják meg a városatyák is, hogy pedig a lapokhoz beküldenek, arról szó sincs. Pedig sok fonák dolognak elejét lehetne ez által venni. Nem történnének olyan dolgok meg, hogy a szűkösségi választmányi üléseken olyan határozatokat hozzanak, a melyek a városi tisztviselők nyugdíj igényét érthetetlen módon megnyirbálják, a mint ez történt városunk volt derék polgármesterével, kinek nyugdíjából 400 koronán felül vissza akarnak tartani azon a címen, hogy a nyugdíj alap nem bírja. De nem csak vele történt meg, mint a rendelkezésünkre álló adatok bizonyítják, hanem másokkal is. Hát ilyen dolgot egyetlen fejlődésben levő város sem követ el, annál kevésbé kellene Kézdivásárhelynek. Különbözik ezek a dolgok az illető egyéneknek a magán dolgai, amde mi, a sajtó munkásai sem zárkozhatunk el ezek tárgyalásai elől az igazság, a humanizmus szempontjából. Egy város pénzügyi helyzetén sem nem épít, sem nem ront egy-két ezer korona, a melyet méltó, érdemes, kiszolgált munkásaitól von el. A mily jól eső, őszinte örömmel vesszük tudomásul, hogy némely tisztviselő nyugdíjával versenyző kegydíjban részesül, akként nem tudjuk megmagyarázni magunknak az ellenkező eljárást sem. (Beküldetett.)

— **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni,** Mauthner-féle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét mely 226 oldalra terjed, Mauthner Ödön es. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33, mindenkinek ingyen megküldi. A kitűnően tisztított, legnagyobb csiraképességgel bíró, fajtiszta magvak árai alacsonyok. Különösen fölémlítendő az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabnafélék dus választéka.

— **A szerkesztő postája.** Múltaságos Pál István referens, apát urnak Kolozsvár. A becses cikket köszönjük. Ohajtása szerint egyszerre közöljük. Hálás üdvözlés. Nagys. Ürmössy Lajos urnak Kolozsvár. A becses küldeményt szívesen köszönjük. A lapot b. címére megindítottuk. Tiszteletteljes üdvözlés. „Mese”. Már ki volt nyomva s így becses ohaját nem teljesíthettük; de számunk ígéreterre és várjuk az újabb közleményeket, mert az elsőből alapos reményünk van, hogy sikerült és kedves dolgokat fog N—d produkálni. A szerkesztő egyedül intézi a dolgokat s mást nem avat be a dolgokba. Szíves és tiszteletteljes üdvözlés.

Hirdetések.

Sz. 127-904 végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bír. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a k.-vásárhelyi kir. j. bíróság 1904. évi V. 461. számú végzése következtében Dr. Vargha Béla ügyvéd által képviselt K. Csizsár József javára, kézdivásárhelyi Brandenburg Jenő ellen 78 K. 22 f. s jár. erejéig 1903. évi július 26 án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 623 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: egy nagy vasgályu gép, malac, butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a k. vásárhelyi kir. j. bíróság 1904-ik évi V. 461. sz. végzése folytán 78 K. 22 f. tőkeővelés, ennek 1903. évi április hó 5-ik napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 33 K. 40 f. bíróilag már megállapított költségek erejéig Kézdivásárhelyt, a piacon leendő eszközölésére 1904. évi március hó 26-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdivásárhely, 1904 március hó 10. napján

Kakutsi Ádám,

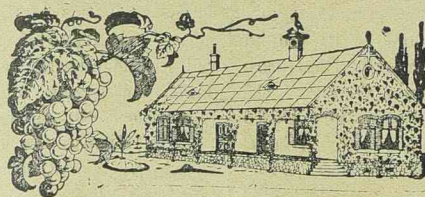
(48. 1-1)

kir. bírósági végrehajtó.

Új elsőrangú írógépek

üzletfelosztás folytán jutányosan kaphatók. Tudakozódásokat „Nagyon jutányos” jelíggel e lapra hivatkozással Mosse Rudolphhoz, Budapest, Ferencziek-tere 3. intézendők. 36. 8-5.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert na-

gyobbrésze ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajtákat ültettek, azok bőven ellátják házaikat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala melett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek stb. a legremekesebb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalná az egyébre használható részekből. Ez a leghísládosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelező lapon tudatja

229. 9-70.

Czim:

Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kánya, u. p. Székelyhid.

Hirdetések jutányos áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.

A „Székelyföld” kiadóhivatala. A székelyföld legdusabban felszerelt nyomtatvány raktára.

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papír, írószerszám, és könyvkereskedése

Kézdivásárhelyt a „Jancsó”-féle gyógyszerár mellett.

Mindennemű szükségeltető községi, közigazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * *

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bál-, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon díszes kiállításban. — Gyászkooszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi ércbetűkkel — melyek a szallagról soha le nem hullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Butorraktáromban mindig állandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkozikákat, ablak garnisókat, hajlított és préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és éjszakai asztalokat, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyek saját felügyeletem alatt házamnál készülnék, rendkívüli olcsó áron árusítok el.

Legszebb és legalkalmasabb névnap- és alkalmi ajándékul ajánlok arckép és levelezőlap albumokat, emlékkönyveket és választékban, remek kivitelben.

Bőrárakban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsük, bajszkefék.

Szemüvegek, cvikkerek, hegedű hurok, óraláncok, olvasók, zsebtűkrök, zsebkések, borotvák stb., stb. nagy választékban kaphatók.

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmoskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tan-szerek és naptárak és választékban.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom érezsarkokkal, miáltal azok tisztelettel tartósabbakká válnak.